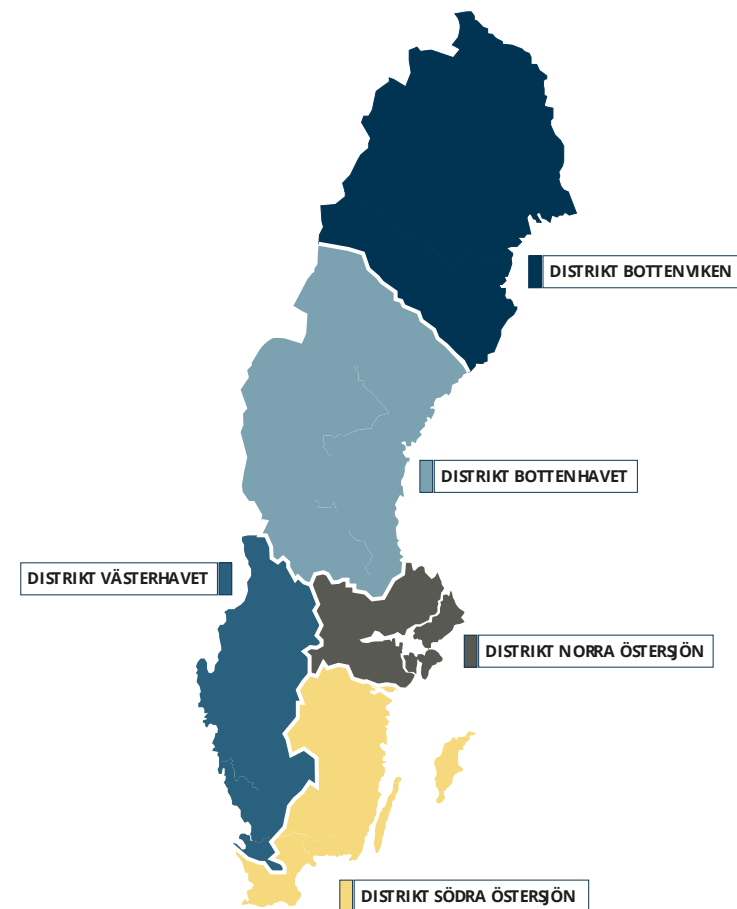

Vattenförvaltning och omprövning av vattenkraften

Olika vattenmyndigheter – gemensamma utmaningar

- Vårt arbete utgår från behov och faktiska förutsättningar i respektive distrikt
- Ramar och förutsättningar för förvaltningen är dock desamma för oss alla
 - Samma regler i hela landet
 - Samma roll- och ansvarsfördelning för genomförandet
 - Finansiering och budget
 - Metoder och principer - likvärdighet och rättssäkerhet
- Stort behov av gemensamt arbete – exempelvis rörande vattenkraftens påverkan

Nationell plan för omprövning av vattenkraft (NAP)

- Nationell plan för omprövning av vattenkraft (NAP)
 - Regeringsbeslut juni 2020
 - Tidplan för prövningar sträcker sig från 2022-2037 – uppdelat i prövningsgrupper över hela landet

Den nationella planen ska ge en helhetssyn:

- verksamheterna ska få moderna miljövillkor
- på ett samordnat sätt
- med största möjliga nytta för vattenmiljön och
- för nationellt effektiv tillgång till vattenkraftsel

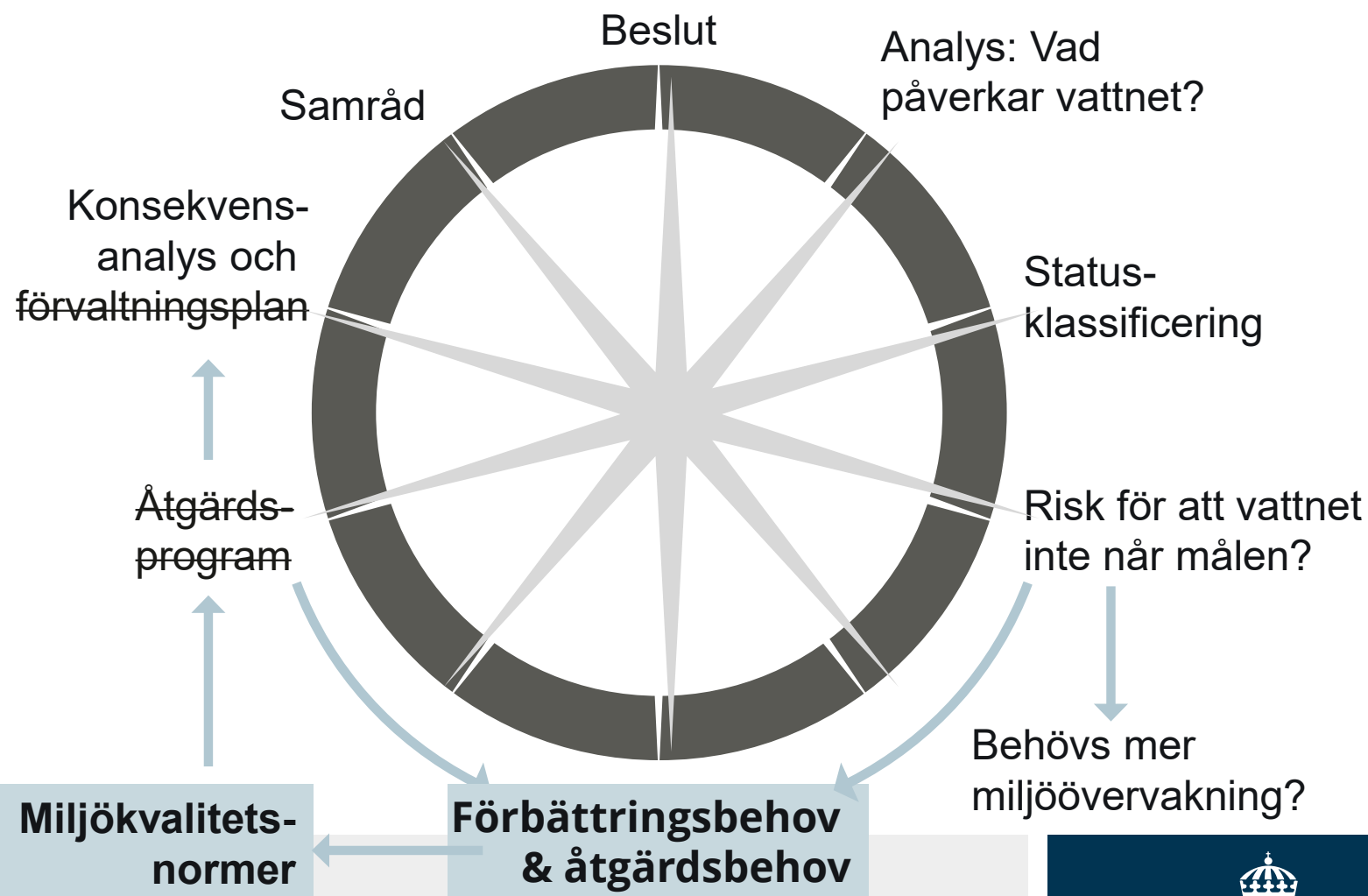

Vattenmyndighetens roll

- Beslut om miljökvalitetsnormer för vattenförekomster
 - Utgångspunkt för prövning och omprövning
 - Miniminivå för vattenkvalitet – försämringsförbud och eventuellt krav på förbättring
- Utgår från kartläggning och analys
 - Påverkan – status – risk
- Förordning och föreskrifter styr arbetet
 - Bedömningsgrunder, principer och metoder
 - Utrymme för och behov av tolkning och anpassning
 - Vägledning
 - Underlag, tid och resurser

Fördjupad översyn med fokus på vattenkraft -liten cykel i sexårscykeln

Utgångspunkter vid fördjupad normöversyn

- Analyser bör göras för hela huvudavrinningsområden (HARO) – vattenmiljö- och elsystemperspektiv
- Normsättning inklusive samråd och beslut behöver ibland delas upp på delar av HARO (prövningsgrupper)
- Normöversynen följer tidplan för NAP
 - Anpassat till behov av översyn kopplat till ärenden
 - Beroende av resurser och tillgång på underlag
- Planering och översyn påverkas av regeringens PM och kommande författningsändringar

Pågående arbete

- Just nu pågår fördjupad normöversyn för Övre Gullspångsälven, nedre Dalälven och NAP 2026 samt pågående ärende i Rickleån
- Samarbete med Svenska Kraftnät och Energimyndigheten
 - Utveckling av metoder för bedömning av påverkan på vattenkraftens förmågor
 - Värdering av andra förmågor utöver produktionsförlust och reglerklass

PM Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Förslag på ändringar i vattenförvaltningsförordningen

- Förklarande av kraftigt modifierade vattenförekomster (KMV)
 - Kriterier för bedömning av väsentligt ändrad fysisk karaktär till följd av verksamheter som lagrar vatten för kraftproduktion
 - Kriterier för bedömning av betydande negativ påverkan på en nationell effektiv tillgång av vattenkraftsel
- Definition av ekologisk potential
 - Definition av maximal ekologisk potential (MaxEP) och god ekologisk potential (GEP)
- HARO-värden införs i bilaga till förordningen – kriterium för bedömning av betydande negativ påverkan
- Fastställande av särskilda krav för skyddade områden
 - Förtydligande om hur särskilda krav för Natura 2000-områden ska utformas

(Ikraftträdande den 1 januari 2025)

- Följdändringar om undantag från försämringsförbudet (5 kap. 4 § MB) och vattenmyndighetens hantering av prövningsmyndighetens beslut om undantag från Natura 2000-krav (24 kap. 10a § MB)

(Ikraftträdande den 1 juli 2025)

PM Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Förslag på ändringar i vattenverksamhetsförordningen

- Normöversyn utgör ett uttalat syfte med samverkan
 - Översyn av statusklassning av och miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster ska ske under samverkan
 - Normöversynen ska särskilt omfatta förutsättningar för förklarande av kraftigt modifierade vattenförekomst samt beslut om mindre stränga krav

Förslag på ändringar i förordning med instruktion för Svenska kraftnät och Energimyndigheten

- Skyldighet att bistå vattenmyndigheterna i arbetet med klassificering av och fastställande av miljökvalitetsnormer för vattenförekomster som påverkas av vattenverksamheter för produktion av vattenkraftsel.

Förslag på ändringar i vattendelegationsförordningen

- Utöka antal delegater till högst *to/v* ledamöter

(Ikraftträdande den 1 januari 2025)

Analys - några nerslag

- Väsentligt ändrad fysisk karaktär
 - Ska gälla alla tre hydromorfologiska kvalitetsfaktorer
 - **Konnektivitet**, morfologi, hydrologi
 - Avviker från principer och exempel i CIS-väglidningar – förenligt med EU-rätten? Fysisk karaktär?
 - Innebär att åtgärder för konnektivitet inte behöver ingå i MaxEP eller GEP – beror på tolkning av "effektivt förbättrar vattenmiljön" och påverkan på kraftproduktion
 - Kan avvika från principer om ekologiskt kontinuum i direktivet och CIS-väglidning – förenligt med EU-rätten?
- KMV direkt vid betydande negativ påverkan
 - Saknas övriga steg i KMV-kriterierna (4 kap. 3 § 2 p. vattenförvaltningsförordningen)

Analys – några nerslag

- HARO-värden som utgångspunkt för bedömning
 - Hela huvudavrinningsområden – inte provningsgrupper
 - Bedömning av olika provningsgrupper och vattenförekomster?
 - Gemensamt, samlat HARO-värde för de flesta avrinningsområdena med klass 3-anläggningar
 - Hur ska det värdet tillämpas? Prioritering, tidsordning, viktning?
 - Rättssäkerhet och likvärdighet?
- Osäkerheter i bedömningar av påverkan på elsystemet?
 - Jfr rättelse från Svenska kraftnät (rapport 2024-10-18)
 - Acceptabel påverkan? Behov av KMV/undantag?

Övergripande kommentarer

- Tveksamheter om förenlighet med vattendirektivet – i flera delar avviker förslagen från tydliga EU-gemensamma vägledningar, saknas också vissa delar i KMV-kedjan
- Resurser – förslagen är mycket resurskrävande, behövs mer resurser till vattenförvaltning hos både vattenmyndigheter och övriga länsstyrelser
- Tidplan – kommer inte att vara möjligt att hålla NAP-tidplanen i normsättningen, NAP-tidplanen bör justeras
- Underlag för status och normer – skyldighet för verksamhetsutövare att bidra?
- Svenska kraftnät och Energimyndigheten behöver förtydliga/justera tillämpning av HARO-värden i normsättningen

Övergripande kommentarer

- Positivt att Svenska kraftnät och Energimyndigheten ska bidra i arbetet
- Bra anslag att skapa tydligare ram för bedömningar
 - Finns dock för mycket otydligheter och tolkningsutrymme i förslagen
 - Tveksamt med den här typen av tekniska föreskrifter i förordning
- Positivt att prövningsmyndigheterna får möjlighet att pröva undantag från Natura 2000-krav – kan underlätta processen framåt
 - Osäkert om det också kan krävas särskild Natura 2000-prövning (7 kap. 28 § MB)
 - Förutsätter fortfarande tillåtelse från regeringen – hur stort är tillämpningsutrymmet?
- Risk för låsningar och oklarheter vid parallella processer med samverkan och normsättning – vad ska egentligen göras var? Normsättning sker inte i samverkan.

Tack!

